

Quality Improvement Scheme for Internal and External Assessment
(Shema poboljšanja kvalitete za internu i eksternu provjeru)

Ishod projekta

GRUNDTVIG obrazovnog partnerstva

Improving Standards of Quality in Adult Language Education
- ISQALE -

(Poboljšanje standarda kvalitete u jezičnom obrazovanju odraslih)

Broj projekta: LLP-2011-GRU-LP-20

Partneri u projektu / Koautori Sheme poboljšanja kvalitete *ISQALE*:

OPTIMA, The Bulgarian Association For Quality Language Services, Bulgaria
(Kordinator projekta)

QUEST Romania, The Romanian Association for Quality Language Services, Romania

QLS, The Panhellenic Association of Accredited Quality Language Schools, Greece

University of Zaragoza, Department of English and German Studies, Spain

The Croatian Chamber of Economy, The Association for Foreign Languages, Croatia
(Pridruženi član)

Shema dopunjena i izmijenjena u sklopu projekta

QATrain (Quality Assessment Training)

Grundtvig obrazovno partnerstvo (2013-2015)

Broj projekta: 2013-1-BG1-GRU06-00108

**Quality Improvement Scheme –
ISQALE/QATRIN**

PREGLED

UPRAVLJANJE JEZIČNIM CENTRIMA / PROGRAMIMA (M = MANAGEMENT)

UPRAVLJANJE OSOBLJEM

- M1 Učinkovito rukovođenje, politika i strategija poduzeća
- M2 Organizacijska struktura s jasno definiranim odgovornostima i načinima koordinacije
- M3 Definirani postupak zapošljavanja osoblja
- M4 Praćenje rada osoblja
- M5 Profesionalno educiranje i razvoj osoblja
- M6 Razvijanje timova i nagrađivanje zaposlenika
- M7 Provjera razine zadovoljstva unutarnjih i vanjskih klijenata

UPRAVLJANJE INFORMACIJSKIM I KOMUNIKACIJSKIM POCESIMA

- M8 Privlačenje klijenata korištenjem javnih sredstava komunikacije
- M9 Davanje kompletnih i istinitih informacija vanjskim i unutarnjim klijentima
- M10 Interakcija s profesionalnim okruženjem
- M11 Održavanje uspješnih komunikacijskih kanala u organizaciji
- M12 Korištenje postupaka sustavnog vrednovanja vlastita rada (benchmarking)

UPRAVLJANJE USLUGAMA I OKRUŽJEM. LEGALNOST

- M13 Administrativno praćenje pruženih usluga
- M14 Ponuda različitih usluga (osnovnih i dodatnih)
- M15 Osiguranje prijateljskog okruženja za polaznike i osoblje
- M16 Sigurnosne mjere i skrb za polaznike i osoblje
- M17 Vođenje cjelokupnog financijskog i obrazovnog poslovanja u skladu s lokalnim i europskim propisima

AKADEMSKA KOORDINACIJA POUKE (A)

- A1 Upravljanje akademskim područjem: sadržaj i koordinacija
- A2 Obrazovne vrijednosti koje podupiru pedagoški pristup
- A3 Strukturirani plan i program podijeljen na stupnjeve koji povezuje analizu potreba, pouku, učenje i vrednovanje
- A4 Neprekidno poboljšavanje obrazovnog procesa uvođenjem „ciklusa osiguranja kvalitete“
- A5 Koordinacija nastavničkog tima i organizacija potpore nastavnicima
- A6 Učinkoviti sustav promatranja nastave i okviri kolegijalne suradnje
- A7 Sustavi vrednovanja, samoprocjene i certifikacije
- A8 Pristup odgovarajućim obrazovnim resursima i materijalima

PROCES PODUKE (T=TEACHING)

- T1 Jasno odabrani pedagoški pristup (npr. usmjeren na polaznike, temeljen na razvoju vještina)
- T2 Planiranje sata
- T3 Upravljanje razredom te poticajna i uspješna interakcija između nastavnika i polaznika
- T4 Kreativno korištenje metodologije i tehnologije
- T5 Stvaranje ugodnog ozračja
- T6 Poznavanje ciljnog jezika i kulture
- T7 Poznavanje profila polaznika i njihova pristupa učenju
- T8 Razvijanje samostalnosti u učenju i vještina cjeloživotnog učenja
- T9 Razvijanje partnerskog odnosa između nastavnika i polaznika

PROCES UČENJA (L=LEARNING)

- L1 Motivacija i uključenje polaznika u rješavanje zadanih situacija
- L2 Kompetencije polaznika, rezultati i ishodi
- L3 Autonomija polaznika i vještine cjeloživotnog učenja
- L4 Samostalno učenje
- L5 Procjena pouke iz perspektive polaznika
- L6 Samoanaliza učenja

Terminology

Budući da postoje različiti konteksti u kojima se zbiva učenje jezika, molimo Vas da prije korištenja tablice svaki termin definirate u skladu s vlastitim kontekstom. Evo primjera:

OSOBLJE (nastavnici u odnosu na administrativno osoblje)

NASTAVNIK (nastavnici u stalnom radnom odnosu naspram nastavnicima s nepunim radnim vremenom)

NASTAVNI SAT (45 minuta? Velike grupe? Individualna nastava? Nastava u poduzećima?)

UČENIK / POLAZNIK (Odrasli? Tinejdžeri? Djeca?)

TEST / ISPIT (testovi za određivanje stupnja u odnosu na testove napretka; međunarodni ispiti naspram vanjskim ispitima)

OSNOVNE USLUGE / DODATNE USLUGE (M14)

UPRAVLJANJE JEZIČNIM CENTRIMA / PROGRAMIMA (M = MANAGEMENT)

UPRAVLJANJE OSOBLJEM

Područja kvalitete koja se (samo)procjenjuju	Moguća pitanja za (samo)procjenu	Da Ne Djelomično (D) Neprimjenjivo (NP)
M.1. Učinkovito rukovođenje, politika i strategija poduzeća	a. Postoje li strateški planovi za razvoj vašeg centra? b. Utječe li kontinuitet poslovanja vašeg centra na njegov razvoj? c. Uzima li se u obzir mišljenje zaposlenika u procesu donošenja odluka?	
M.2. Organizacijska struktura s jasno definiranim odgovornostima i načinima koordinacije	a. Postoje li u strukturi poduzeća jasni vertikalni i horizontalni pravci suradnje? b. Postoje li dogovoreni i prihvaćeni opisi poslova za upravu i ostalo osoblje? c. Postoji li popis aktivnosti/usluga koje pruža pojedini odjel/organizacijska jedinica?	
M.3. Definirani postupak zapošljavanja osoblja	a. Postoje li procedure za zapošljavanje osoblja (npr. intervjui, popunjavanje upitnika i sl.) b. Jesu li vaši zaposlenici školovani i educirani na primjeren način? c. Postoji li procedura uvođenja u posao kako bi se novozaposlenim nastavnicima pomoglo s planiranjem nastave i radom u razredu? d. Zahtijevate li od kandidata za posao da prilože preporuke i/ili imena osoba koje ih mogu preporučiti?	
M.4. Praćenje rada osoblja	a. Kontrolira li se izvršavaju li zaposlenici redovito dobivene zadatke? b. Koristite li bilo koju metodu za (samo)procjenu osoblja? c. Postoje li procedure za procjenu rada/provjeru uspješnosti zaposlenika koje rezultiraju planom usavršavanja? d. Postoji li sustav zamjena?	

M.5. Profesionalno educiranje i razvoj osoblja	a. Postoji li djelotvorni sustav profesionalnog razvoja zaposlenika? b. Temelji li se interna edukacija nastavnika na redovitom promatranju sata? c. Ohrabruje li se razmjena primjera dobre prakse? d. Koristi li se stručnost zaposlenika centra za razvoj institucije? e. Podupirete li sudjelovanje zaposlenika na vanjskim seminarima, konferencijama i stručnim tečajevima u skladu s njihovim potrebama? f. Podupirete li doškolovanje/usavršavanje zaposlenika?	
M.6. Razvijanje timova i nagrađivanje zaposlenika	a. Organizirate li formalna/neformalna druženja zaposlenika? b. Motivirate li zaposlenike na različite načine (nagrade, bonusi)? c. Postoje li kriteriji za napredovanje zaposlenika?	
M.7. Provjera razine zadovoljstva unutarnjih i vanjskih klijenata	a. Prikupljate li mišljenja i prijedloge zaposlenika putem upitnika? b. Prikupljate li mišljenja i prijedloge polaznika putem upitnika? c. Prikupljate li mišljenja i prijedloge drugih dionika putem upitnika? d. Jesu li pitanja u upitnicima relevantna i informativna? e. Raspravljate li o rezultatima anketa sa zaposlenicima? f. Postupate li prema dobivenim rezultatima?	

UPRAVLJANJE INFORMACIJSKIM I KOMUNIKACIJSKIM POCESIMA

Područja kvalitete koja se (samo)procjenjuju	Moguća pitanja za (samo)procjenu	Da Ne D NP
M.8. Privlačenje klijenata korištenjem javnih sredstava komunikacije	a. Koristite li se različitim medijima za reklamiranje svojih usluga? b. Tiskate li brošure? c. Objavljujete li informacije na mrežnim stranicama? d. Koristite li članstvo u udrugama koje se bave kvalitetom da biste reklamirali svoje usluge?	
M.9. Davanje kompletnih i istinitih informacija vanjskim i unutarnjim klijentima	a. Informirate li polaznike i druge dionike o svojim uslugama (trajanje programa, datumi, vrste programa, materijali, veličina grupa)? b. Sadržavaju li ugovori s klijentima uvjete pohađanja programa i odgovornosti obiju strana? c. Dajete li usmene informacije o uvjetima pohađanja i odgovornostima obiju strana? d. Jesu li vaši zaposlenici upoznati s: <ul style="list-style-type: none"> - politikom poduzeća - traženim kompetencijama - radnim uvjetima - plaćom i doprinosima - plaćenim/neplaćenim dopustom - procedurama uvođenja u posao - mogućnostima edukacije? 	

Područja kvalitete koja se (samo)procjenjuju	Moguća pitanja za (samo)procjenu	Da Ne D NP
M.10. Interakcija s profesionalnim okruženjem	a. Suradujete li s drugim obrazovnim/poslovnim institucijama, izdavačima? b. Sudjelujete li u aktivnostima različitih kulturnih institucija? c. Jeste li član neke profesionalne udruge ili organizacije koja se bavi kvalitetom?	
M.11. Održavanje uspješnih komunikacijskih kanala u organizaciji	a. Održavate li sastanke zaposlenika i vodite li zapisnike tih sastanaka? b. Prenose li se donesene odluke? c. Komunicirate li redovito osobno ili elektroničkom poštom? d. Imate li uhodani sustav prikupljanja i obrade prigovora/prijedloga?	
M.12. Korištenje postupaka sustavnog vrednovanja vlastitog rada (benchmarking)	a. Razmjenjujete li dobru praksu unutar organizacije? b. Proučavate li dobru praksu unutar sektora pouke stranih jezika kod konkurenata i partnera? c. Proučavate li dobru praksu na području akademske pouke stranih jezika? d. Proučavate li dobru praksu u širem poslovnom okruženju? e. Imate li sustav uvođenja dobre prakse?	

UPRAVLJANJE USLUGAMA I OKRUŽENJEM. LEGALNOST

Područja kvalitete koja se (samo)procjenjuju	Moguća pitanja za (samo)procjenu	Da Ne D NP
M.13. Administrativno praćenje pruženih usluga	a. Održavate li bazu podataka klijenata? b. Koristite li elektroničko izvještavanje ili druge oblike elektroničke administracije? c. Unose li nastavnici izvještaje o održanim satima u imenik?	
M.14. Ponuda različitih usluga (osnovnih i dodatnih)	a. Nudite li samo izbor osnovnih usluga (npr. jezičnu pouku i provjeru znanja)? b. Nudite li bilo kakve dodane usluge poput: <ul style="list-style-type: none"> – prijavljivanje za/izvođenje vanjskih ispita – održavanje posudbene knjižnice i prodaju knjiga – organiziranje kampova – društvene događaje za klijente? 	
M.15. Osiguranje prijateljskog okruženja za polaznike i osoblje	a. Osiguravate li osoblju ugodan i prilagođen prostor (repciju, namještene i opremljene učionice, sobu za nastavnike, knjižnicu, pristup internetu, kabinet s računalima)? b. Osiguravate li klijentima ugodan i prilagođen prostor (repciju, namještene i opremljene učionice, knjižnicu, pristup internetu, čekaonicu, sobu/e za sastanke)? c. Je li klijentima i osoblju na raspolaganju tehnička oprema potrebna u procesu poučavanja/učenja ili za korištenje u administrativne svrhe? d. Imaju li klijenti/osoblje pristup knjižničkim resursima?	

M.16. Sigurnosne mjere i skrb za polaznike i osoblje	a. Imate li sigurnosne i protupožarne propise? b. Imate li pribor za hitnu pomoć? c. Jesu li klijenti upoznati s postupcima u opasnim i kriznim situacijama (požar, potres i sl.)? d. Je li osoblje upoznato s postupcima u opasnim i kriznim situacijama (požar, potres i sl.)? e. Postoji li polica osiguranja za klijente? f. Postoji li polica osiguranja za osoblje?	
M.17. Vođenje cjelokupnog financijskog i obrazovnog poslovanja u skladu s lokalnim i europskim propisima	a. Je li vaš centar registriran u skladu s lokalnim zakonima? b. Je li vaše financijsko poslovanje u skladu s državnim zakonima? c. Je li vaše stalno/privremeno osoblje pokriveno obveznim socijalnim osiguranjem/osiguranjem u skladu s lokalnim zakonodavstvom? d. Pridržavate li se pravila i propisa koja se odnose na autorska prava?	

Mogući izvori informacija:

- Administrativna dokumentacija; zakonska/financijska dokumentacija; dosjei osoblja;
- Reklame/promidžbeni materijali;
- Izvještaji, upitnici, dokumentacija o procjeni rada osoblja
- Razgovori s rukovoditeljima, administrativnim osobljem, koordinatorima nastave, nastavnicima itd.

AKADEMSKA KOORDINACIJA PODUKE (A)

Područja kvalitete koja se (samo)procjenjuju	Moguća pitanja za (samo)procjenu	Da Ne D NP
A.1. Upravljanje akademskim područjem: sadržaj i koordinacija	a. Postoji li sustav upravljanja akademskim područjem rada? b. Pokrivaju li se sve aktivnosti na primjeren način? c. Postoji li osoba odgovorna za akademsku koordinaciju/upravljanje akademskim područjem?	
A.2. Obrazovne vrijednosti koje podupiru pedagoški pristup	a. Postoje li formalizirane obrazovne vrijednosti i pridržava li ih se centar? b. Postoji li stručna podloga za odabrani pedagoški pristup? c. Je li pedagoški pristup usmjeren na polaznike i učenje?	
A.3. Strukturirani plan i program, podijeljen na stupnjeve, koji povezuje analizu potreba, pouku, učenje i vrednovanje	a. Ima li centar program rada (kurikulum), nastavne planove (silabus), izvedbene planove? b. Ako ima, jesu li i zaposlenici i polaznici upoznati s njima? c. Postoje li procedure za pristupne ispite i analizu potreba? d. Jesu li ciljevi programa u skladu s pedagoškom podlogom i odgovaraju li potrebama polaznika? e. Postoji li definirani sustav stupnjevanja? f. Ako postoji, je li usporediv sa sustavom stupnjeva iz ZEROJ-a?	

Područja kvalitete koja se (samo)procjenjuju	Moguća pitanja za (samo)procjenu	Da Ne D NP
A.4. Nепrekidno poboljšavanje obrazovnog procesa uvođenjem „ciklusa osiguranja kvalitete“	a. Pridržavate li se sljedećih faza: <ul style="list-style-type: none"> - analiza potreba i određivanje ciljeva - planiranje obrazovnog procesa - provođenje nastave i pripadajuće aktivnosti - praćenje održavanja nastave, vrednovanje napretka polaznika - nadziranje ostvarenja ciljeva - prilagođavanje ciljeva, planiranja, izvedbe? b. Postoje li načini i instrumenti za prikupljanje mišljenja polaznika (npr. upitnici, razgovor s odabranim grupama polaznika)?	
A.5. Koordinacija nastavničkog tima i organizacija potpore nastavnicima	a. Jesu li koordinacija i suradnja unutar nastavničkog tima jasno definirane? b. Postoje li mogućnosti za edukaciju i razvoj nastavnika? c. Održavaju li se sastanci nastavničkog osoblja (formalni i neformalni)? d. Koriste li se rezultati promatranja nastave za razvoj nastavnika?	
A.6.a Učinkoviti sustav promatranja nastave	a. Postoji li uhodani sustav promatranja nastave? b. Vode li se i čuvaju zapisnici/evidencije promatranja nastave? b. Dobivaju li nastavnici povratnu informaciju nakon promatranja nastave? c. Postoje li dokazi o poduzetim mjerama na temelju rezultata promatranja nastave?	
A.6.b Okviri kolegijalne suradnje	d. Postoji li određeni okvir kojim se olakšava/potiče kolegijalna suradnja?	
A.7. Sustavi vrednovanja, samoprocjene i certifikacije	a. Koristi li centar odgovarajuće pristupne testove ili druge procedure za upis polaznika na određeni stupanj? b. Postoji li učinkovit sustav za prebacivanje polaznika na viši ili niži stupanj? c. Postoje li načini i instrumenti kojima se razvija vještina samoprocjene kod polaznika (deskriptori kompetencija, odgovarajući jezični portfoliji i/ili drugi instrumenti za samoprocjenu temeljeni na ZEROJ-u)? d. Vrednuje li se napredak polaznika sustavno i redovito? e. Podupire li se pristupanje vanjskim ispitima? f. Organizira li centar jezične ispite ili testove za određivanje stupnja za upisane polaznike ili i za druge zainteresirane klijente? g. Izdaje li centar certifikate (jezične svjedodžbe, uvjerenja o završenom programu, potvrde o pohađanju programa itd.)? h. Navodi li certifikat pohađani stupanj i postignut uspjeh/napredak? i. Jesu li samoprocjena i vrednovanje uzajamno povezani?	
A.8. Pristup odgovarajućim obrazovnim resursima i materijalima	b. Postoje li odgovarajući kriteriji i procedure za odabir udžbenika i drugih nastavnih materijala? c. Odgovaraju li ti materijali stupnju i potrebama polaznika? d. Sudjeluju li nastavnici u odabiru nastavnih materijala? e. Koristi li se kombinacija tradicionalnih i računalnih materijala?	

Mogući izvori informacija:

- Razgovor s koordinatorom/ima nastave;
- Analiza dokumentacije akademskog upravljanja (npr. plan i program)(s), publicity material, public statements on the web site, etc.;
- Upitnici za analizu potreba;
- Promatranje nastave;
- Sastanci s odabranom/im grupom/ama polaznika, nastavnika i drugih dionika.

PROCES PODUKE (T=TEACHING)

Područja kvalitete koja se (samo)procjenjuju	Moguća pitanja za (samo)procjenu	Da Ne D NP
T.1. Jasno odabran pedagoški pristup (npr. usmjeren na polaznike, temeljen na razvoju vještina)	<ul style="list-style-type: none"> a. Je li u nastavi očito da je pristup usmjeren na polaznike/učenje? b. Odgovara li pristup onomu što centar reklamira? 	
T.2. Planiranje sata	<ul style="list-style-type: none"> a. Jesu li ciljevi sata jasni? b. Jesu li polaznici svjesni ciljeva sata? c. Jesu li ciljevi pojedinih dijelova sata jasno formulirani? d. Prelazi li se iz jednog u drugi dio sata na odgovarajući način? e. Odgovaraju li ciljevi planu i programu te potrebama polaznika? f. Sadržava li priprema uravnotežen i integrirani pristup vještinama i jezičnoj građi? g. Odgovaraju li odabrani materijali ciljevima sata? h. Je li vrijeme predviđeno za pojedine faze jasno definirano i realno? 	
T.3. Upravljanje razredom te poticajna i uspješna interakcija između nastavnika i polaznika	<p>Pokazuje li rad u razredu:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. jasnoću uputa; b. ispravno korištenje ploče; c. ispravno korištenje opreme; d. kvalitetu dodatnih materijala; e. uspješno davanje povratne informacije polaznicima i ohrabivanje polaznika da na to odgovore; f. optimalan omjer trajanja govora nastavnika i polaznika; g. pristup grupama različitih sposobnosti; h. sposobnost pravilnog ispravljanja pogrešaka; i. sposobnost uspješnog organiziranja i praćenja rada u parovima i u grupama? 	
T.4. Kreativno korištenje metodologije i tehnologije	<ul style="list-style-type: none"> a. Pokazuju li nastavnici kreativnost u razredu? b. Potiče li ih se da koriste različite nastavne metode i materijale? c. Koriste li tehnička sredstva? 	
T.5. Stvaranje ugodnog ozračja	<ul style="list-style-type: none"> a. Osjeća li se u razredu pozitivna atmosfera? b. Čini li se da polaznici razumiju što rade i zašto (držanje, izraz lica, pogled)? 	

Područja kvalitete koja se (samo)procjenjuju	Moguća pitanja za (samo)procjenu	Da Ne D NP
	c. Imaju li polaznici dovoljno prilika za sudjelovanje i razvijanje samopouzdanja?	
T.6. Poznavanje ciljnog jezika i kulture	a. Je li razina nastavnikova korištenja jezika primjerena (izgovor, vokabular, strukture i registar)? b. Vladaju li nastavnici dobro jezičnim sustavom i jesu li ga sposobni objasniti polaznicima? c. Jesu li nastavnici sposobni koristiti metajezik u skladu s dobi i potrebama polaznika? d. Jesu li nastavnici sposobni polaznicima ponuditi odgovarajuće jezične modele i poticati ih na korištenje jezika? e. Komuniciraju li nastavnici prirodno na jeziku koji poučavaju? f. Jesu li nastavnici sposobni upoznati polaznike s kulturom jezika koji poučavaju i njezinim vrijednostima? g. Mogu li razvijati razumijevanje i pozitivni stav prema kulturi jezika koji poučavaju? h. Koriste li se u razredu materinski i strani jezik na primjeren način (tamo gdje je prikladno)?	
T.7. Poznavanje profila polaznika i njihova pristupa učenju	a. Znaju li nastavnici kako polaznici pristupaju učenju i koje su im sklonosti? b. Pokazuju li nastavnici individualni pristup polaznicima u skladu s njihovim pristupom učenju?	
T.8. Razvijanje samostalnosti u učenju i vještina cjeloživotnog učenja	a. Potiču li nastavnici polaznike da samostalno uče u razredu i izvan njega? b. Razvijaju li nastavnici sustavno vještine učenja kod polaznika? c. Angažiraju li polaznike da rade na projektima/istraživanju? d. Potiču li polaznike da postavljaju vlastite ciljeve učenja, da ispravljaju sebe i kolege, da samoprocjenjuju vlastitu uspješnost?	
T.9. Razvijanje partnerskog odnosa između nastavnika i polaznika	a. Raspravljaju li nastavnici s polaznicima o nastavi, ciljevima programa, nastavnim materijalima? b. Postoji li u razredu međusobna komunikacija? c. Razmjenjuju li nastavnici i polaznici gledišta i informacije na ciljnom jeziku? d. Traže li nastavnici od polaznika povratnu informaciju o uputama, aktivnostima i metodama poduke? e. Traže li polaznici slobodno objašnjenja i dodatne informacije?	

Mogući izvori informacija:

- Promatranje sata;
- Pripreme za sat; Plan i program;
- Reklamni materijali;
- Sastanci s odabranom/im grupom/ama polaznika;

- Sastanci s odabranom/im grupom/ama nastavnika.

THE PROCESS OF LEARNING (L)

Područja kvalitete koja se (samo)procjenjuju	Moguća pitanja za (samo)procjenu	Da Ne D NP
L.1. Motivacija i uključenje polaznika u rješavanje zadanih situacija	a. Je li motivacija u razredu visoka? b. Je li stupanj uključenosti polaznika u rješavanje zadanih situacija primjeren? c. Jesu li svi polaznici uključeni? d. Postavljaju li polaznici pitanja da bi dobili objašnjenja? e. Preuzimaju li inicijativu? b. Sudjeluju li u raspravama? c. Održavaju li prezentacije?	
L.2. Kompetencije polaznika, rezultati i ishodi	a. Pokazuju li polaznici: <ul style="list-style-type: none"> - zadovoljavajuću razinu kompetencije u govoru/slušanju/čitanju/pisanju; - dobro znanje vokabulara i gramatike; - odgovarajući izgovor (u skladu sa stupnjem i ciljevima programa)? b. Pokazuju li polaznici primjereni napredak na testovima i ispitima? c. Postoji li dovoljan broj polaznika koji polažu vanjske ispite?	
L.3. Autonomija polaznika i vještine cjeloživotnog učenja	a. Postoje li dokazi o samostalnom radu polaznika u razredu i izvan njega (individualni i grupni projekti, istraživanja, prezentacije, rad s rječnikom i sl.)? b. Pišu li redovito domaće zadaće? c. Potiče li ih se da samostalno uče izvan razreda? d. Postoje li dokazi o razvoju vještina samostalnog i cjeloživotnog učenja (npr. opsežno čitanje, pisanje bilježaka, korištenje priručnika, pisanje dnevnika, kupovanje/posuđivanje knjiga, gledanje televizijskih programa na ciljnom jeziku i sl.)?	
L.4. Samostalno učenje	a. Jesu li polaznici sposobni postaviti vlastite ciljeve? b. Jesu li polaznici uključeni u proces izbora/stvaranja materijala? c. Radi li se katkad s materijalima koje su proizveli polaznici? d. Jesu li polaznici uključeni u odlučivanje o nastavi (faze nastavnog sata, procedure, ishodi, izrada programa)?	
L.5. Procjena poduke od strane polaznika	a. Ispunjavaju li polaznici redovito upitnike u kojima izražavaju svoje mišljenje i prijedloge? b. Jesu li upoznati s rezultatima/poduzetim mjerama koje su proizašle iz njihovih mišljenja i prijedloga?	
L.6. Samoanaliza učenja	a. Procjenjuju li polaznici redovito vlastiti uspjeh? b. Jesu li sposobni ispravljati vlastite pogreške? c. Jesu li se naviknuli ispravljati jedni druge? d. Dopunjavaju li redovito jezični portfolio?	

Mogući izvori informacija:

Jezični portfoliji, dnevници, projekti, planovi učenja; obrazovni programi;

Pregled prostora centra i resursa; mogućnosti za „blended learning“/ izvanrazredne aktivnosti;

Promatranje rada polaznika; razgovori s polaznicima i osobljem, sastanci s odabranim grupama itd.